

Boeren in België

Driedubbel zoveel k in vijf jaar tijd

België, en dan vooral Vlaanderen, lijkt in veel opzichten op Nederland. Vergelijkbaar landschap, klimaat, landbouw en dezelfde taal. Maar is de situatie voor jonge boeren in Vlaanderen ook vergelijkbaar met die van hun Nederlandse collega's? Vaak wel. Toch zijn er ook verschillen. Die verschillen maakten het mogelijk dat **Benny van Nevel** (28) in 2005 een melkveebedrijf kocht en het aantal koeien in vijf jaar tijd bijna verdriedubbelde.

Door Marije
Wenneke

Het aantal agrarische bedrijven in Nederland loopt fors terug. In Vlaanderen is dat niet anders. In 1998 waren er nog een kleine 45.000 boerenbedrijven, in 2009 was dat aantal gezakt naar minder dan 30.000. De animo onder jonge boeren om een bedrijf over te nemen wordt ook steeds kleiner, net als in Nederland. Dat blijkt ook wel uit de gemiddelde leeftijd van boeren in Vlaanderen: slechts 2,6 procent van de boeren is jonger dan 30 jaar.

Benny van Nevel en zijn vrouw Fien (24) horen bij die kleine groep jonge Belgen die het nog aandurft om te boeren. Zij namen het melkveebedrijf in Klemskerke (West-Vlaanderen) bovendien niet over van ouders of familie, maar kochten het van vreemden. En dat is, zowel in België als Nederland, vrij uitzonderlijk.

Over quotum

Benny: "In 2005 hebben we de boerderij gekocht. Toen molken ze hier met 50 koeien 460.000 kilo quotum vol. In de afgelopen vijf jaar heb ik een nieuwe stal gebouwd met een 2x20 zij-aan-zij melkstal. Inmiddels melk ik 140 koeien bij een quotum van 8 ton."

De koeien produceren gemiddeld 10.000 liter melk per jaar. Een simpel rekensommetje maakt duidelijk dat Benny dus veel en veel meer melk produceert dan zijn quotum toestaat. Hoe is dat mogelijk?

Jan Halewyck weet hierop het antwoord. Niet alleen is hij melkveehouderij adviseur bij de Belgische evenknie van LTO, Boerenbond, ook is hij opgegroeid op het melkveebedrijf dat Benny en Fien in 2005 van Jan's vader hebben gekocht. "In

Bedreigd door natuur

Waar melkveehouder Benny van Nevel profiteert van de verschillen in wetten en regels in België in vergelijking met Nederland, loopt **Ann Sophie Desmet** (34) tegen een bedreiging aan die we in Nederland maar al te goed kennen: aankoop van landbouwgronden voor natuurontwikkeling. Amper 200 meter achter haar akkerbouw- en vleesveebedrijf stroomt de Schelde. "De Vlaamse regering keurde het natuurinrichtingsproject West-Vlaamse Scheldemeersen goed voor onze gemeente. Dat betekent dat ik uiteindelijk 40 hectare van mijn grond niet meer zou kunnen gebruiken voor akkerbouw. Daar moet je toch niet aan denken!"

Het agrarische bedrijf van Ann Sophie is al jaren in de familie. De geschiedenis van de historische hoeve met de naam Hof van Ename, die vroeger toebehoorde aan abdi Ename, gaat zelfs terug tot het jaar 1128. De oudste bewaard gebleven delen van het prachtige gebouw stammen uit de achttiende eeuw, bijvoorbeeld de stallen van de Belgische Blauwe zoogkoeien met haar boogvormige gewelven.

Naast 50 zoogkoeien staan er ook 250 vleeskoeien op het bedrijf. Deze worden op oudere leeftijd aangekocht en in 120 dagen vetgemest voor de slacht. Op de 130 hectare grond die bij het bedrijf hoort, wordt akkerbouw bedreven. Bieten, graan, aardappelen, uien, wortelen en schorseneren.

Hoewel er dus al generaties lang op het bedrijf wordt geboerd, ziet Ann Sophie de toekomst niet bepaald rooskleurig in. De natuurclaim op de grond hangt als een zwaard van Damocles boven haar hoofd. Zolang Ann Sophie boert is er nog niet veel aan de hand. Maar als haar zoon Henry (9) het bedrijf zou overnemen, dan moet hij de 40 hectare grond voor natuur inleveren. Ann Sophie en haar man proberen op allerlei manieren te voorkomen dat ze de grond kwijtraken, maar tot nu toe zonder succes.

"Het is heel moeilijk wat te doen. Je kunt gewoon niet tegen die regelgeving op", besluit Ann Sophie. ←

Koeien melken

België wordt het nationaal melkquotum niet volgemolken. Daardoor is er ruimte voor ambitieuze melkveehouders zoals Benny om over hun quotum te produceren. Ze krijgen daarvoor dus geen boetes, maar juist een prijsopslag voor de extra liters.”

Een heel verschil met Nederland, waar melken over je quotum je duur kan komen te staan. Voor Benny biedt het juist mogelijkheden om te groeien zoveel hij kan. Als het aan hem ligt zet hij de uitbreiding van zijn bedrijf onverminderd voort. Zeker als in 2015 de melkquotering helemaal wordt afgeschaft.

Nieuwe stal

Vraag blijft hoe hij erin is geslaagd op zo'n jonge leeftijd een 'vreemd' boerenbedrijf over te nemen. Het blijkt dat Benny en Fien beiden afkomstig zijn van een melkveebedrijf en beiden een broer hebben die de boerderij thuis heeft overgenomen. Het kindsdeel waar ze allebei recht op hadden, was een hulpmiddel om het beginkapitaal voor het bedrijf in Klemskerke te vormen.

Halewyck: “Het is normaal dat een agrarisch bedrijf overgaat van vader op zoon. Omdat dat hier niet het geval was, zijn mijn vader en Benny om tafel gaan zitten. Er is bekeken wat alles waard is en samen hebben ze een prijs afgesproken. Dat bedrag was lager dan de prijs die mijn vader had kunnen krijgen als hij het melkquotum, de grond, gebouwen, fosfaat- en toeslagrechten enzovoort afzonderlijk had verkocht.”

Het jonge melkveehouderskoppel heeft de gebouwen gekocht. 35 hectare van de landbouwgrond huren ze van Halewyck senior voor 350 euro per hectare per jaar. De grondprijzen in Vlaanderen zijn overigens vergelijkbaar met Nederland en variëren van 30.000 tot 50.000 euro per hec-

tare. Het bouwen van de nieuwe stal kostte Benny 650.000 euro. In het gebouw bevinden zich de melkstal en de kalverboxen. De jonge boer koos er bewust voor om geen nieuwe ligboxenstal te zetten. “Dat was te duur. Bovendien is er, door de jongveeopfok uit te besteden, nog voldoende ruimte in de oude ligboxenstal. We hadden meer behoefte aan een goede melkstal. Met twee personen kun je in een uur 180 koeien melken! Nu, met de lage melkprijzen, ben ik helemaal blij dat ik minder risico heb genomen en geen nieuwe ligboxenstal heb gezet.”

Melkprijs

De melkprijs lag vorig jaar in België gemiddeld op 25,75 euro per 100 kilo melk (zuivelcoöperatie Milcobel). Ter vergelijking: in Nederland betaalde FrieslandCampina gemiddeld 26,25 euro over 2009. In januari lag de Belgische melkprijs op ruim 29 euro per 100 kilo, inclusief toeslagen. Hoewel Benny beaamt dat 2009 geen gemakkelijk jaar was voor de melkveehouderij, heeft hij er alle vertrouwen in dat het nu weer helemaal de goede kant opgaat. “Ik hoop op een stabiele melkprijs van 30 cent per liter. Mijn kostprijs is 25 á 26 cent per liter, dus dan kan het goed uit.”

Een extra verdienste vormt de melktap op het erf. Dagelijks wordt hier gemiddeld 50 tot 60 liter rauwe melk verkocht. In de zomer, als er volop toeristen zijn, kan dit wel oplopen tot 200 liter per dag.” Een liter melk uit de tap kost 70 eurocent. Benny is een groot voorstander van het weiden van de koeien. Niet alleen omdat zijn stal aan de krappe kant is voor de veestapel, ook omdat het leuk is voor de toeristen. “Zomers picknicken de vakantiegangers soms tussen de koeien. Dat vind ik prima. Bovendien komt de melkveehouderij zo in een gunstig daglicht te staan.”